

“Preventie en vroegtijdige signalering van blessures voorkomt grote problemen.” Paardenarts Teun Sterk van dierenkliniek Bodegraven doet met zijn collega’s veel aan sportpaardenbegeleiding. Analyse van het voerregime maakt daar onderdeel van uit. “Aanpassingen op dat gebied kunnen soms enorm veel verschil maken.”

BEELD: ARND BRONKHORST

PRAKTIJK

Sportpaarden- begeleiding

Voeding kan verschil maken

Begeleiding van sportpaarden begint meestal met een klacht. Een paard presteert niet naar behoren of voelt niet helemaal goed aan. Een volledig onderzoek kan aan het licht brengen wat er aan de hand is. Maar het zijn niet alleen paarden met problemen die bij dierenkliniek Bodegraven worden onderzocht. Sterk: “Wij maken van sportpaarden die we begeleiden prestatieprofielen, zodat we ze optimaal kunnen monitoren. Dat gebeurt aan de hand van allerlei onderzoeken, ook tijdens de arbeid.

Daardoor kunnen we op allerlei gebieden bijsturen en zijn we er snel bij als er een sluimerend probleem is. We kunnen ingrijpen voordat dat uitgroeit tot een blessure, waardoor een paard langere tijd uit de roulatie raakt. Het is ideaal als we paarden eens in de drie tot zes maanden kunnen bekijken.”

Compenseren

Door gebrek aan kracht of doordat spieren de vereiste kracht niet lang genoeg kunnen leveren, neemt de belastbaarheid van een paard af. Veel

blessures bij sportpaarden gaan gepaard met spierproblemen. Hebben ze ergens last, dan bewegen ze anders. Deze compensatie kan voor overbelasting op andere plekken zorgen, waardoor ze bijvoorbeeld niet meer willen inbuigen of lopen.

Voor optimale spieraanmaak en -herstel is eiwit nodig. Sterk: "Onderzoek heeft aangetoond dat het aanbod van eiwit in het rantsoen van veel paarden onder de maat is. Ruwvoer vormt het hoofdbestanddeel van wat paarden eten, maar bijna niemand weet wat er precies in zit. Als het

er mooi uit ziet en lekker ruikt, vindt men het al gauw goed. Dat zegt echter niets. Hooi of kuil van beheersgebieden, die niet of nauwelijks zijn bemest, is rijk aan suikers, maar arm aan eiwit. Precies wat je niet wilt."

Hoefbevangenheid

Eiwit is niet alleen belangrijk voor de spieren, het is ook nodig voor de botten. Sterk: "Dieren die in hun rantsoen een langdurig tekort aan eiwit hebben, hebben weinig spieren en zwakke botten. Wij zijn groot voorstander van het

Merel Blom met haar KWPN'er Umberto DB (Oscar uit Noelle U van Vincent, fokker W.A. den Besten-Bosman te Oldenbroek). Bij haar op stal ging het roer ging om wat betreft het voerbeleid, en met resultaat.

analyseren van ruwvoer. Als je dat laat doen, schrik je vaak hoe groot het verschil is tussen aanbod en de behoefte aan eiwit.” Sterk beseft dat paardenhouders jarenlang zijn ‘bang gemaakt’ voor eiwit. “Er werd gedacht dat hoeftevanging door voorjaarsgras met eiwit te maken had. Uit recent onderzoek blijkt dat vooral de suikers en in mindere mate eiwitten de boosdoeners zijn.”

Volgens Sterk is het van buitenaf moeilijk te zien of een paard tekort aan eiwit heeft. “Soms is de bespierung in de rug niet goed ontwikkeld. Te mager of te dik zegt niks. Schraal, slecht verteerbaar hooi geeft een dikke buik, maar levert geen brandstof op. Met name in de dressuur zie ik veel vette paarden met weinig bespierung. Er moet een alarmbelletje afgaan als een paard de trainingsarbeid slecht volhoudt of niet graag wil werken. Dat kan al beginnen met een zure reactie tijdens het borstelen. Een schep voer extra is niet de oplossing. Laat alles nakijken, zodat je zeker weet wat de oorzaak is. Het rantsoen aanpassen is slechts een onderdeel van een totale aanpak.”

Jonge paarden

Ook voor jonge paarden is het belangrijk dat ze voldoende eiwit binnen krijgen, voor de ontwikkeling van gezonde botten en spieren. Sterk: “Analyse van het ruwvoer dat je geeft is eigenlijk voor alle paarden noodzakelijk, maar voor deze groep zeker. Dit omdat in veel gevallen bij jaarlingen en tweejarigen nauwelijks aanvulling van het rantsoen door krachtvoer plaatsvindt. Drie jaar geleden zijn we in onze praktijk begonnen om op basis van ruwvoeranalyses te adviseren meer eiwit in het rantsoen voor drachtige merries en jonge paarden toe te voegen. Dat leverde minder dikke veulens op, met meer bot en spieren. Ook bij jaarlingen en tweejarigen zagen we dat effect. In samenwerking met Pavo is een aangepast merrievoer met meer eiwit en minder zetmeel ontwikkeld. Naar aanleiding van de gunstige resultaten is ook een speciale muesli gemaakt voor sportpaarden, die als

MET NIEUW VOERBELEID OP WEG NAAR RIO

Vol aan het voer, maar qua lichaam op het magere af. Dat is de tendens in de eventingwereld. En dat was dus ook hoe eventingtopper Merel Blom erover dacht. In haar stal stonden de paarden op zaagsel en kregen ze wel vijf tot zes kilo krachtvoer per dag. “Mijn voerbeleid ging deels op gevoel en op wat anderen deden.” Maar Merel was er niet tevreden over. Ze vond dat haar paarden niet genoeg energie hadden om het werk dat ze van ze verlangde vol te houden. “Bovendien zagen ze er grauw uit.” Dierenarts Leendert Jan Hofland van dierenkliniek Bodegraven verzorgt de sportpaardenbegeleiding voor Merel. Hij hield haar voerbeleid tegen het licht. Als eerste werd het ruwvoer geanalyseerd. “Het zag er mooi uit en rook lekker, maar het bleek veel te weinig energie en eiwit te bevatten voor het doel dat ik heb, namelijk topsport bedrijven met mijn paarden.” Ze noemt de hulp van deskundigen bij het ‘vertalen’ van de analyse onmisbaar. “Ik kon aanvankelijk echt geen wijs worden uit de brij aan getallen. Inmiddels heb ik geleerd waar ik op moet letten. Maar goede uitleg is belangrijk.”

Er werd een partij hoogwaardig ruwvoer aangeschaft en een nieuw voerschema opgesteld. Hoofdbestanddeel van het rantsoen is ruwvoer met een aanvulling van een muesli, die speciaal voor sportpaarden is ontwikkeld door Pavo, in samenwerking met de dierenartsen van Bodegraven. Dit product bevat extra eiwit en vet. Er hoeft slechts weinig van te worden gegeven, omdat het zo rijk is. Merel: “Mijn wedstrijdpaarden krijgen, in meerdere porties verdeeld over een dag, drie kilo sportvoer en één kilo Pavo TopSport.”

Al na korte tijd merkte Merel verschil. “Mijn paarden konden de trainingen veel beter aan. Ik voelde minder fluctuatie in hun energie. Ze concentreerden zich beter en waren stabiel.” Doordat de spiermassa toenam, werden haar paarden zwaarder. “Ze groeiden, maar op de juiste plekken. Doordat ze meer kracht ontwikkelden, konden ze die extra kilo's makkelijk meedragen. Ze waren echt veel fitter dan toen ze dunner waren.” Merel noemt de veranderingen spectaculair. “Ik werk met hoog in het bloed staande paarden, maar ze werden er niet heter van. Heel wat anders dan dat je snel verteerbare suikers geeft, waardoor ze eerst ontploffen en daarna leeg zijn. Wat dat betreft zouden dressuurruiters ook van dit voer kunnen profiteren.” De eventingtopper is ervan overtuigd dat het nieuwe voerregime in hoge mate heeft bijgedragen aan het geweldige succes tijdens het WK met haar Rumour Has It, waarmee kwalificatie voor de Olympische Spelen in 2016 werd afgedwongen. “Natuurlijk moet je het altijd in de gaten blijven houden, maar ik denk dat we hiermee op een optimale manier naar Rio kunnen toewerken.”

aanvulling op het krachtvoer kan worden gegeven. Het is vooral bedoeld om het eiwittekort te herstellen, waardoor het rantsoen meer in balans komt. Wij zijn razend enthousiast over Pavo TopSport. Je kunt er prachtig mee bijsturen en het geeft na een paar weken resultaat. Omdat het iets is dat je erbij geeft, is het ook handig voor paarden die bij een pensionstal een vast basisrantsoen krijgen.” ●

PAVO VOERADVIES

Deze serie vak-artikelen is speciaal voor IDS geschreven. Hierin worden actuele voedingsvragen of onderzoeksresultaten rondom voeding van paarden besproken. Pavo VoerAdvies bestaat uit verschillende specialisten met veel praktische en wetenschappelijke kennis. Ook uw eigen vragen kunt u kosteloos aan Pavo VoerAdvies voorleggen. Bel 0900-paarden (0900-7227336) of stel uw vraag via e-mail: voeradvies@pavo.net.